

www.salampnu.com

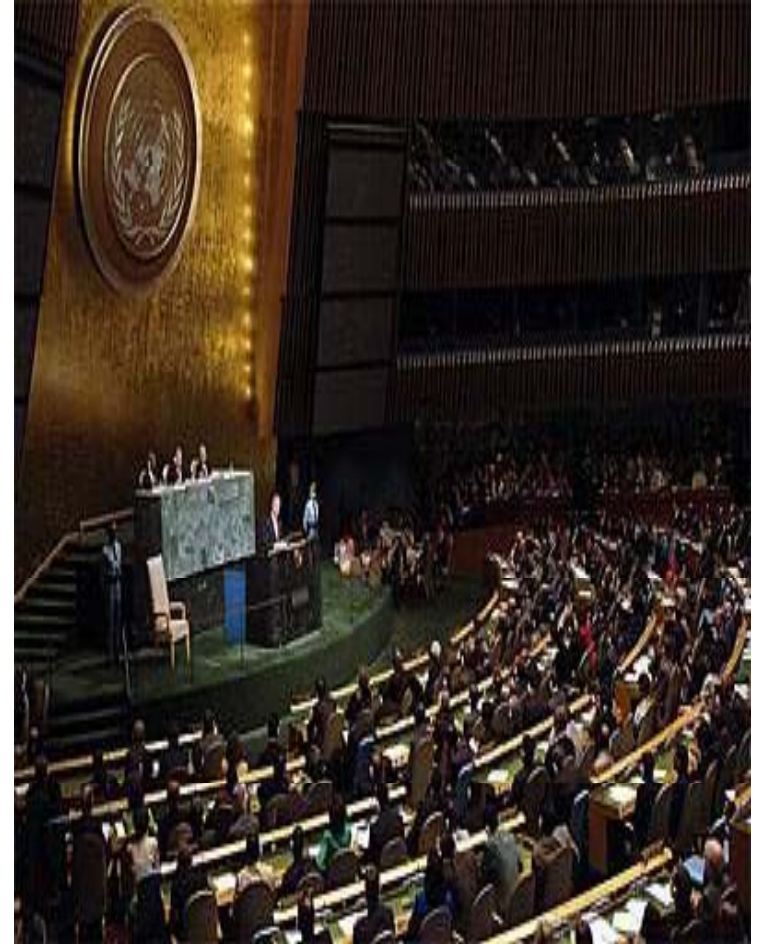
سایت مرجع دانشجوی پیام نور

- ✓ نمونه سوالات پیام نور : بیش از ۱۱۰ هزار نمونه سوال همراه با پاسخنامه
- تستی و تشریحی
- ✓ کتاب ، جزوه و خلاصه دروس
- ✓ برنامه امتحانات
- ✓ منابع و لیست دروس هر ترم
- ✓ دانلود کاملاً رایگان بیش از ۱۴۰ هزار فایل مختص دانشجویان پیام نور

www.salampnu.com

Principles and Methods of Translation

- تعداد واحد درسی: ۲
- منبع: اصول و روش ترجمه
- مولف: دکتر کاظم لطفی پور ساعدی
- تهیه کننده اسلاید: محمود علیمحمدی

Principles and Methods of Translation

هدف: آشناسازی دانشجویان
رشته مترجمی زبان انگلیسی
و کارآموزان با مقدمات
ترجمه است. برای رسیدن
به این هدف، به چهار جزء
آموزش مترجمی توجه
خواهد شد:

Principles and Methods of Translation

۱. زبانشناسی ترجمه

۲. نظریات ترجمه‌شناسان مختلف در
باره مسائل ترجمه

۳. ارزیابی نمونه‌هایی از آثار ترجمه
شده

۴. ترجمه عملی

Principles and Methods of Translation

دانشجوی عزیز

- شما باید بحثهای نظری
ارائه شده در درسهای ۱
الی ۱۴ را مطالعه کنید،
- پرسش ها و تمرین های
نظری هر درس را انجام
دهید،

Principles and Methods of Translation

■ هدف از ارائه این تمرین ها معرفی معادل انگلیسی مفاهیم و اصطلاحات اصول و روش ترجمه، و آماده کردن شما دانشجویان برای خواندن و درک متن تخصصی اصول ترجمه به زبان انگلیسی در سطوح بعدی است.

Principles and Methods of Translation

- شما باید تمرینهای عملی ترجمه را به تدریج در طول ترم انجام دهید.
- در ارزیابی متون ترجمه شده باید صحت روش ترجمه اتخاذ شده نیز مورد بحث قرار گیرد.

Principles and Methods of Translation

- در همه زمینه های بحثهای نظری ترجمه و هم در تمرینهای عملی و ارزیابی متون ترجمه شده مهارت پیدا کنید و بتوانید به پرسشهای هر بخش پاسخ دهید.

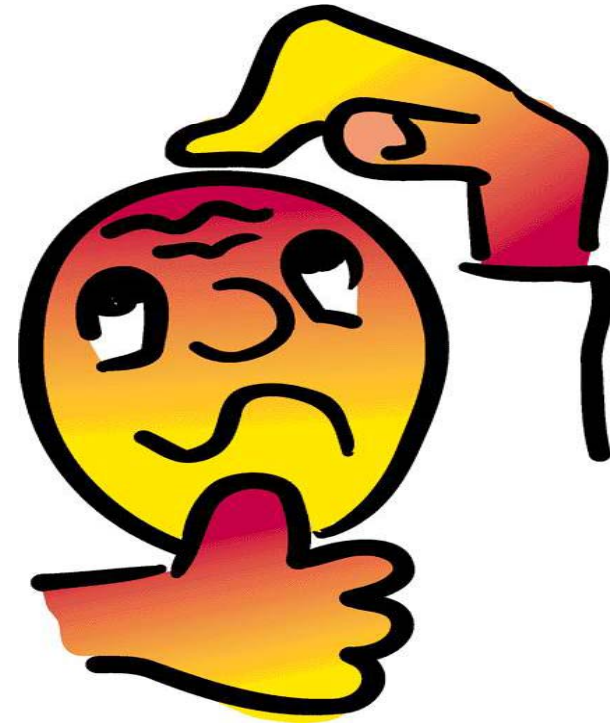
Principles and Methods of Translation

درس ۱

تعريف ترجمه

Educational Objectives

- Presenting a definition on translation and discussing the adopted outlook for the purpose of introducing some major issues involved in translation.

Principles and Methods of Translation

Catford's Definition of Translation:

- The replacement of textual material in one language by equivalent textual material in another language.

Principles and Methods of Translation

Task 1

خودآزمای 1

لطفا يك تکه گچ بیاورید.

کدامیک از متن های زیر معادلی مناسب برای جمله فارسی فوق است؟

- (a) Go and bring a piece of chalk!
- (b) Can you bring a piece of chalk please?
- (c) Could someone bring a piece of chalk please?

Principles and Methods of Translation

- (d) Can I ask you to go and bring a piece of chalk please?
- (e) We don't have any chalk to write.
- (f) Please bring a piece of chalk.

Principles and Methods of Translation

قبل از پاسخگویی به تعاریف ذیل توجه کنید:

متن

هر متن ارائه دهنده فرایند سخن متکلم به مخاطب است.

فرایند سخن

فرایند ذهنی و پیش‌زمینه‌ای که در آن متکلم با توجه به یک هدف ارتباطی و پیامی معین، کلیه عوامل هر موقعیت کلامی مربوطه را سبک و سنگین می‌کند.

Principles and Methods of Translation

Not all of the English utterances given in Task 1 can be considered as the translation equivalence of the given Farsi utterance.

Principles and Methods of Translation

- They are different in terms of the degree of intimacy the speaker assumes between himself and his addressee.

Principles and Methods of Translation

The utterance (f) is the best translation equivalence, because they are of equal degree of intimacy.

Principles and Methods of Translation

- (a) - برو یک تکه گچ بیاور
- (b) - میتونی یک تکه گچ بیاری لطفاً
- (c) لطفاً می توانید یک تکه گچ بیاورید؟

Principles and Methods of Translation

-- میتونم خواهش کنم بروید و یک تکه گج بیاورید
لطفاً؟ (d)

- گج برای نوشتن نداریم. (e)

- لطفاً یک تکه گج بیاورید. (f)

Principles and Methods of Translation

درس ۲ انواع ترجمه

Objectives

A review of types of translation for a better understanding of the issues involved in translation process.

Principles and Methods of Translation

- امر ترجمه یا جایگزینی مواد متن زبان مبدأ با مواد متن زبان مقصد به عللی جهت‌های مختلفی ممکن است پیدا کند.

Principles and Methods of Translation

■ و در هر مورد منجر به پیدایش ترجمه‌هایی شود که هر یک نشانه برداشت متفاوتی از جایگزینی باشد. از جمله می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

Principles and Methods of Translation

- تفاوت در نظامهای دو زبان و ابزارهای متن آنها
- هدف مترجم از ترجمه یک متن
- مخاطب یا خواننده متن ترجمه شده
- و نوع یا سیاق متن مورد ترجمه

Principles and Methods of Translation

کت فورد و انواع ترجمه

- ترجمه کامل: کلیه عناصر متن مبدأ بدون استثنا با عناصر زبان مقصد جایگزین می شود.

Principles and Methods of Translation

• ترجمه غیرکامل: قسمتی از متن زبان مبدأ جایگزین نشده باقی می ماند.

این امر بخاطر نوع متن و ضرورت‌های ناشی از آن است.

Principles and Methods of Translation

■ مثال: ترجمه کتاب دستور زبان انگلیسی به فارسی با هدف بررسی نظام زبان انگلیسی است.

■ در بسیاری از موارد نیز این کار جنبه آموزشی دارد.

Principles and Methods of Translation

- لذا مترجم مجبور است بخشهایی از متن زبان مبدأ را به زبان مقصد ترجمه کند و بخشهایی را عیناً به زبان انگلیسی نقل نماید .

Principles and Methods of Translation

■ مثال: متن زبان مبدأ

- Nor and neither can be used as negative additive adverbs without being a correlative pair.

Principles and Methods of Translation

neither و nor را می توان بدون اینکه زوج به هم پیوسته محسوب شوند، به عنوان قیود اضافی منفی به کار برد.

Principles and Methods of Translation

- کلا پیش فرض این کلمات آن است که جملهٔ قبلی منفی است، چه به صورت آشکار، مانند جمله ۱ و یا ضمنی، مانند جمله ۲.

Principles and Methods of Translation

1. He did not receive any assistance from the authorities nor did he believe their assurance that action would soon be taken.

Principles and Methods of Translation

2. Many people are only dimly aware of the ways in which the environment can be protected. Nor have governments made sufficient efforts to educate them.

Principles and Methods of Translation

ترجمه کلی: امر جایگزینی متن زبان مبدأ در همه سطوح
اعمال می شود .

Principles and Methods of Translation

Example:

SL: Translation is a branch of contrastive linguistics.

TL: ترجمه شاخه‌ای از زبان‌شناسی مقابله‌ای است.

Principles and Methods of Translation

ترجمه محدود: امر جایگزینی در همه سطوح اعمال
نمی شود.

Principles and Methods of Translation

Example:

SL: Phonology is the study of the sound system of a language.

TL: فونولوژی عبارتست از مطالعه سیستم صوتی زبان.

توجه : ترجمه محدود فونولوژی و سیستم

Principles and Methods of Translation

ترجمه محدود:

آواشناسی عبارتست از مطالعه نظام صوتی زبان.

توجه: آرایش کلمات جمله انگلیسی در فارسی نیز حفظ شده است. یعنی جایگزینی در سطح نحو در این جمله اعمال نشده است.

Principles and Methods of Translation

ترجمه کلی:

مطالعهٔ نظام صوتی زبان را آواشناسی می‌نامند

ترجمه آزاد:

مترجم، پیام متن مبدأ را به صورت آزاد در چارچوب زبان مقصد ترجمه می‌کند.

Principles and Methods of Translation

- در این نوع ترجمه، پیام و معنای متن مبدأ حائز اهمیت است نه تعداد کلمات، جملات، عبارات و غیره .
- مثال: خداحافظ بدون توجه به تعداد و ماهیت دستوری و معنایی کلمات سازنده آن، در انگلیسی به **Good-bye** ترجمه می شود.

Principles and Methods of Translation

ترجمه وابسته به ردیف یا کلمه به کلمه:

مترجم آرایش ردیفی متن مبدأ را حفظ می کند و کلمه را به کلمه، عبارت را به عبارت، و جمله را به جمله ترجمه می نماید.

Principles and Methods of Translation

- مثال: ترجمه وابسته به ردیف “خدا حافظ” می شود
- God protector

Principles and Methods of Translation

ترجمه تحت اللفظی:

مترجم تا حدودی کلمه به کلمه عمل می نماید ولی گاهی برای بهتر رساندن پیام، کلمات یا عناصری به زبان مقصد اضافه می کند.

Principles and Methods of Translation

■ مثال: ترجمه تحت الفظی عبارت خدا حافظ به انگلیسی می شود.

■ God protect you .

Principles and Methods of Translation

- نیومارک (Newmark, 1981) در مورد دو نوع ترجمه بحث می‌کند:
- ترجمه معنایی (Semantic Translation)
- ترجمه پیامی (Communicative Translation)

Principles and Methods of Translation

■ مثال:

■ ترجمه پیامی

رنگی نشوید

SL: Wet Paint

■ ترجمه معنایی

رنگ مرطوب

Principles and Methods of Translation

■ استعمال دخانیات ممنوع

■ No Smoking

ترجمہ پیامی

■ It is forbidden to use tobacco products.

ترجمہ معنایی

Principles and Methods of Translation

درس ۳

ویژگیهای موقعیتی و ترجمه

Objectives:

This lesson will focus on the situational features of a sentence, and will discuss the issue of translation equivalence in this regard.

Principles and Methods of Translation

ویژگی های موقعیتی

واحد پیام، متن (text) است، و هر متن از یک یا چند جمله تشکیل شده است. جمله، واجد متن است و نقش عمده ای در متن ایفا می کند.

Principles and Methods of Translation

- هر جمله ای که توسط شخصی بیان می شود به یک موقعیت و بافت اجتماعی تعلق دارد.
- مثال: استادی در کلاس درس خطاب به دانشجویی می گوید:
 - You haven't done the assignment, have you ?

Principles and Methods of Translation

- ویژگیهای موقعیتی این جمله عبارتند از: متکلم کیست؟ چه شغلی دارد؟ مقام اجتماعی وی چیست؟ چه لباسی پوشیده است؟ چند سال دارد؟ چه ارتباطی با مخاطب دارد؟ دیدگاه اجتماعی وی چیست؟ مخاطب کیست؟.

Principles and Methods of Translation

- چند سال دارد؟ مرد است یا زن؟ دانشجوی چه رشته ای است؟ چه رابطه ای با متکلم دارد؟ چه کسانی در کلاس حضور دارند و چه می کنند؟ آیا مخاطب را می شناسند؟

Principles and Methods of Translation

- کلاس درس، از نظر فیزیکی چه ویژگیهایی دارد؟ چند پنجره دارد؟ جمله در چه زمانی ادا شده، شب یا روز؟ و غیره.

Principles and Methods of Translation

- : کت فورد ویژگیهای موقعیتی متمایز دختری را که وارد اتاق می شود و جمله 'I've arrived' را ادا می کند، بدین شرح تشریح می کند:

Principles and Methods of Translation

الف. متکلم تنها و یک شخص است و این امر در انتخاب ضمیر 'I' در مقابل سایر ضمایر نظیر he, you, we مشخص است.

ب- عمل "ورود" که منجر به انتخاب کلمه arrive در مقابل leave یا eat شده است.

.

Principles and Methods of Translation

ج- رویداد فعل مربوط به گذشته است.

د- به موقعیت جاری کلام ارتباط دارد. این ویژگی منجر به انتخاب صورت فعلی زبان حال کامل شده است.

Principles and Methods of Translation

ه- موقعیت جاری جمله فوق "حال" می باشد. و بهمین خاطر زمان غیر ماضی انتخاب شده است. این ویژگیهای موقعیتی متمایز که بدان ها اشاره شد، برای تبلور پیام مورد نظر متکلم مؤثر می باشند .

Principles and Methods of Translation

Situational Features:

All the features, which can be related to any sentence situation, are called situational features.

Distinctive Situational Features:

The set of situational features which are contextually relevant to a text, are bundles of distinctive situational features.

Principles and Methods of Translation

Determine the distinctive features of the following sentences:

- (a) It's so hot here.
- (b) I have done my homework.
- (c) You should call your mother.

Principles and Methods of Translation

ویژگیهای مهم زبانی: ویژگیهایی که در نظام یکی از زبانها مؤثر بوده و مهم شمرده می شوند، ولی تأثیری بر نقش ارتباطی متن مربوطه در موقعیت ارتباطی یاد شده ندارند. مثل پسوند "م" در آمدم.

Principles and Methods of Translation

ویژگیهای مهم نقشی: این ویژگیها تأثیر مستقیم بر نقش
ارتباطی متن یا جمله مربوطه در موقعیت ارتباطی خود
دارند.

Principles and Methods of Translation

ترجمه ناپذیری زبانی: یک متن هنگامی از نظر زبانی غیر قابل ترجمه است که از میان ویژگیهای مهم زبانی متن مبدأ، یک یا چند ویژگی، جزء ویژگیهای مهم نقشی ارتباط مربوطه نیز محسوب می شود.

Principles and Methods of Translation

مرجان لب لعل تو مرجان مرا قوت
ياقوت نهم نام لب لعل تو يا قوت

■ مثال

Principles and Methods of Translation

ترجمه ناپذیری فرهنگی: یک متن هنگامی به زبانی دیگر از نظر فرهنگی غیر قابل ترجمه است که از میان ویژگیهای مهم نقشی متن مبدأ یک یا چند ویژگی در فرهنگ زبان مقصد موجود نباشد.

Principles and Methods of Translation

- مثال: امشب در مسجد جامع شهر مراسم دعای کمیل برگزار می شود .

Principles and Methods of Translation

درس ۴
زبان‌شناسی ساختاری و ترجمه

Objectives

This lesson aims at introducing some of the basic principles of structural linguistics and discussing the issue of translation equivalence in relation to them

Principles and Methods of Translation

- جان لاینز (John Lyons) معتقد است که هر زبان دارای نظام بیگانه‌ای است که عناصر آن (یعنی آواها، کلمات و غیره) موجودیت و ارزش خودشان را در چارچوب این نظام و در رابطه با سایر عناصر به دست می‌آورند.

Principles and Methods of Translation

- بنابراین مترجم باید برای عناصر زبان مبدأ، با در نظر گرفتن نظام مربوطه معادل پیدا کند .

Principles and Methods of Translation

- آنچه برای مترجم حائز اهمیت است، ارزش و نقش عناصر زبانی است نه صورت آنها.
- طبق اصل زبانشناسی ساختاری، ارزش عناصر زبانی در داخل نظام زبانی تبلور می‌یابند

Principles and Methods of Translation

■ . در جملات زیر به معنای فعل **recognized** توجه کنید.

■ I recognized her by her red hat.

شناختن

Principles and Methods of Translation

- Britain has recognized the new regime.

■ به رسمیت شناخت

- He recognized that he was not qualified for the post.

قبول کرد

- The firm recognized Tom's outstanding work by giving him an extra bonus.

قدردانی کرد

Principles and Methods of Translation

روابط همنشینی میان عناصر زبانی عبارتند از روابطی که در پرتو آن، بین عناصر همردیف یک سازه (syntagm) ارتباط برقرار می‌شود.

Principles and Methods of Translation

- مثال: در کلمهٔ 'big' میان واجهای تشکیل دهندهٔ آن یعنی b/i/g/ یک رابطهٔ همنشینی حاکم می‌باشد.

Principles and Methods of Translation

روابط جانشینی حاکم بر واحدهای زبان عبارتند از روابطی که میان واحد ویژه‌ای از یک سازه و سایر واحدهایی که قابلیت جانشینی با آن واحد را دارند، برقرار است.

Principles and Methods of Translation

- مثال: در سازه 'مدیر مدرسه ما'
- واژه 'مدرسه' با عناصری نظیر 'بیمارستان'، 'دبیرستان' و 'انجمن' دارای رابطه جانشینی است.

Principles and Methods of Translation

الف. ساختار معنایی (Semantic Structure):
عبارتست از انواع رابطه‌های معنایی موجود بین واحدهای
مجموعه‌های جانشین در سازه‌های آن زبان.

Principles and Methods of Translation

- مثال: در سازه “برادر من معلم است.” به جای واحد ‘برادر’ می توان از واحدهایی نظیر ‘مادر’، ‘پدر’، ‘خواهر’، ‘دایی’، ‘پسرعمو’، ‘دخترعمو’، ‘عمه’، ‘مادربزرگ’، را جانشین کرد .

Principles and Methods of Translation

رابطه هم‌معنایی (Synonymy): دو واحد لغوی وقتی با هم هم‌معنا هستند که در تمام بافت‌های کاربردی با هم قابل جایگزینی باشند.

مثال: conception-

idea -

Principles and Methods of Translation

رابطه شمولیت (Hyponymy) : زمانی رابطه شمولیت
بین دو واحد لغوی برقرار است که یکی شامل دیگری شود.

vehicle: car, bus, truck

مثال:

Principles and Methods of Translation

- هر یک از این سه کلمه، شمول vehicle می‌شوند، و این سه بایکدیگر رابطه هم‌شمولی (Co-hyponymy) دارند.

Principles and Methods of Translation

رابطهٔ تقابلی تکمیلی یا تضاد دوگانه:

در این رابطه با اسناد قرار دادن یکی از کلمات، کلمهٔ دیگر مورد نقض قرار می‌گیرد.

Principles and Methods of Translation

■ مثال:

dead-alive / یا / single-married / که با اسناد

قرار دادن یکی (یعنی گفتن این جمله که

Ahmad is single) دیگری نقض می شود:

Ahmad is not married.

رابطه تضاد (Antonymy) یا

تضاد درجه‌بندی شده (Graded antonymy):

در این رابطه، میان واحدها 'تدریج' و درجه‌بندی وجود دارد .

Principles and Methods of Translation

- مثال: / old, young / که با هم متضاد می باشند. البته بین این درجاتی نیز وجود دارد: فردی نسبتی به فردی دیگر و نسبت به شخص دیگری جوان است.

Principles and Methods of Translation

رابطهٔ تقابلی تناقضی:

این رابطه میان عناصر هم‌شمول است.

. مانند / صبح و ظهر / که با هم رابطه تناقضی دارند. یعنی وقتی گفته می‌شود 'حالا صبح است' دیگر نمی‌توان گفت 'حالا ظهر است'.

Principles and Methods of Translation

رابطهٔ تقابلی معکوس:

این رابطه صرفاً بین دو کلمه حاکم است که اسناد قرار دادن یکی از آنها دلالت بر وجود دیگری می‌کند.

Principles and Methods of Translation

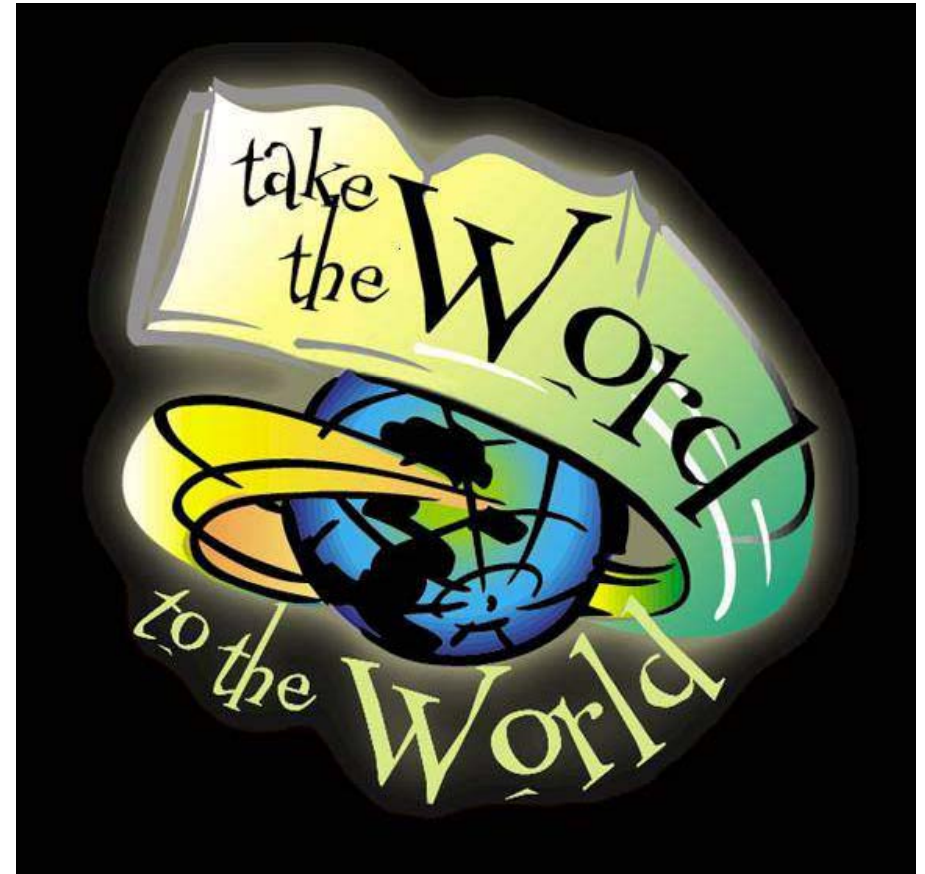
- مثال: / خریدن فروختن / وقتی گفته می‌شود 'من کتاب را خریدم' دلالت بر این می‌کند که 'کسی آن را فروخته است'.

Principles and Methods of Translation

درس ۵
عناصر واژگانی و ترجمه

Objectives

This lesson will look at the word and word meaning in structural semantics and discuss the related issues of translation equivalence.

Principles and Methods of Translation

- ابتدا چند اصطلاح توضیح داده خواهد شد:
- Vocabulary واژگان
- Lexicon واژگان
- item Vocabulary /element عنصر واژگانی
- itemlexical /element عنصر لغوی / واژگانی،
کلمه
- Lexeme عنصر واژگانی
- Collocation مجموعه همایشی

Principles and Methods of Translation

• کلمه یا واژه واحدی از زبان است که در گفتار بین دو مکث و در نوشتار میان دو فضای خالی واقع می‌شود.

مثال: (الف) احمد دوان دوان آمد.

ب. مینا یواش یواش به قطار نزدیک شد.

Principles and Methods of Translation

جمله زیر را در نظر بگیرید:

We are interested in football.

در این جمله پنج کلمه ولی سه لغت است. زیرا کلمات are interested in روی هم یک لغت یا عنصر واژگانی را تشکیل می دهند.

Principles and Methods of Translation

مجموعه همایشی: عبارتست از دو یا چند کلمه که همواره باهم به کار رفته و یک لغت یا عنصر واژگانی را تشکیل می دهند .

در جمله‌ای که بدان اشاره شد، *are interested in* یک مجموعه همایشی است.

Principles and Methods of Translation

تقسیم‌بندی مجموعه‌های همایشی:

الف. اصطلاح (idiom) ب. غیراصطلاح

Principles and Methods of Translation

- اصطلاح. چنانچه معنای یک مجموعه همایشی از معنای کلمات تشکیل دهنده آن قابل درک و استنباط نباشد، آن مجموعه همایشی را 'اصطلاح' گویند.

■ مثال: He put off the meeting.

Principles and Methods of Translation

الف. کلمات قاموسی (Content words): کلمات معنادار که برای اشاره به اشیاء و مفاهیم به کار می‌روند.

مثال: کتاب، قلم، نوشتن

Principles and Methods of Translation

ب. کلمات دستوری (Structure words): کلماتی هستند که معنای مستقلی ندارند و صرفاً برای ایجاد ارتباط میان کلمات قاموسی در داخل سازه‌های زمانی ایفای نقش می‌کنند.

مثال: 'به'، 'از'، 'را'، 'برای'.

Principles and Methods of Translation

زبان‌شناسی ساختاری و معنای عناصر واژگانی:

هر زبان نظامی منحصر بفرد است و عناصر آن (آوایی، دستوری و واژگانی) جوهر و ارزش وجودی خود را در چارچوب آن نظام و در رابطه با سایر عناصر نظیر خود اخذ می‌نمایند.

Principles and Methods of Translation

حوزه معنایی

حوزه بندهای معنایی نظام واژگانی زبانها ممکن است باهم فرق داشته باشد. این امر مشکل مهمی در تعیین معادل‌های واژگانی برای مترجم پیش می‌آورد.

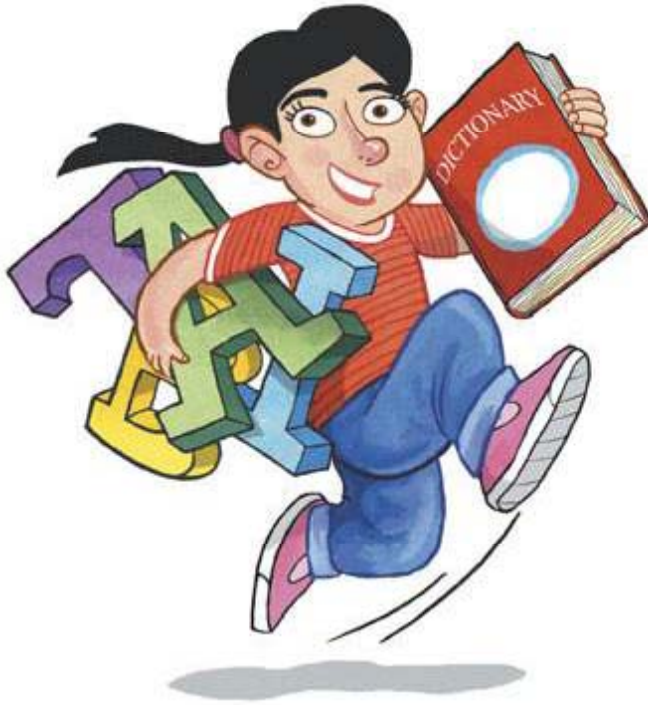
Principles and Methods of Translation

- مثال: بعضی از زبانها مثلاً دو واژه اساسی برای اشاره به رنگها دارند، بعضی ۳ یا ۴ و زبان انگلیسی ۱۱ واژه دارد.

Principles and Methods of Translation

درس 6

انواع معنا و ترجمه (1)

Objective

This lesson will look at different levels of word meaning and will discuss the related translation issues.

Principles and Methods of Translation

انواع معنا و ترجمه

الف. معنای ارجاعی (Referential meaning)

این لایه معنایی ملموس ترین و بنیادی ترین لایه معنایی عناصر واژگانی محسوب می شود و عبارتست از ارتباط موجود بین کلمات و اشیاء و فعالیت های جهان فیزیکی.

ب. معنای تجربی (Connotative meaning)

عناصر واژگانی با گذشت زمان و در اثر کاربرد و تجربه
گویشوران با پاره ای از ویژگیهای معنایی ارجاعی خود،
ارتباط مشخص تر و محکم تری برقرار می کنند.

Principles and Methods of Translation

مثلاً "زن" با ویژگی "زیبایی" و "خوک" با ویژگی "کثافت" مرتبط می باشد. چنین ارتباط تجربی معمولاً به معنایی تجربی (connotation) معروف شده است .

ج. معنای سبکی (Stylistic meaning):

معنای سبکی منعکس کننده شرایط اجتماعی و موقعیت کاربردی کلام از قبیل مقام اجتماعی گویشور، مخاطب او، میزان آشنایی و صمیمیت موجود بین آنها و غیره می باشد.

Principles and Methods of Translation

- مثال: سه عنصر (آقا gentleman (،) مرد man و (مرده) chap دارای معانی ارجاعی یکسان و معنای سبکی متفاوت می باشند

معنای احساسی (Affective meaning):

عبارتست از لایه ای از معنای عناصر واژگانی که منعکس کننده احساسات و نگرش گویشور نسبت به مخاطب و موضوع سخن می باشد. نحوه پیام نیز کلاً نشانه احساس و نگرش گویشور است

Principles and Methods of Translation

Example:

I'm terribly sorry to interrupt, but I wonder if you would be so kind as to lower your voice a little.

Will you lower your voice?

Will you shut up?

Principles and Methods of Translation

معنای انعکاسی (Reflected meaning):

لایه مطبوع یا نامطبوعی که برخی از کلمات بر اثر کاربرد و در پرتو نگرش ها و باور های اجتماعی حاکم در خود جمع می کنند.

مثال: کلمه توالت به تدریج لایه نامطبوعی به خود گرفته و بجایش از دستشویی استفاده می شود.

Principles and Methods of Translation

درس ۷
عناصر واژگانی و ترجمه

Objectives

This lesson will look at some new layers and dimensions of word-meaning and their implications in translation.

الف. معنای مجازی (Figurative Meaning):

لایه‌ای از معناست که از نماد یا سمبل مرتبط با آن کلمات گرفته می‌شود.

Principles and Methods of Translation

- مثال: معنای تحت‌اللفظی جغد، همان پرندهٔ جغد می‌باشد. ولی معنای نمادین جغد 'شومی و نحوست' است. ولی در انگلیسی OWI دارای معنای نمادین 'ذکاوت و هشیاری' است.

Principles and Methods of Translation

ب. معنای همایشی (Collocative Meaning) :

به لایه‌ای از معنا که کلمات در همنشینی یا همایی با کلمات
بخصوص کسب می‌کنند، 'معنای همایشی' می‌گویند.

Principles and Methods of Translation

مثال: کلمه فاسد در زبان فارسی می‌تواند با 'کره'،
'تخم مرغ'، 'میوه' و 'شخص' همنشینی داشته باشد.

Principles and Methods of Translation

- اما معادل انگلیسی کلمه 'فاسد' در ترکیب فارسی نمی تواند با همه عناصر فوق همایی پیدا کند:

Principles and Methods of Translation

rancid butter

كره فاسد

addled egg

تخم مرغ فاسد

rotten fruit

ميوه فاسد

corrupt person

شخص فاسد

Principles and Methods of Translation

معنای دلالتی و معنای ارتباطی:

معنای دلالتی: عبارتست از معنایی که عناصر واژگانی، صرفنظر از عوامل حاکم بر بافت متنی و اجتماعی زبان دارا می‌باشند.

Principles and Methods of Translation

معنای ارتباطی: معنای ارتباطی یک عنصر واژگانی عبارتست از معنایی که آن عنصر در یک بافت متنی و اجتماعی بخصوص، به خود اختصاص می دهد.

Principles and Methods of Translation

درس ۸
جمله در ترجمه ۱

Objectives

This lesson will first look at the sentence structure in English.

Principles and Methods of Translation

- It will then discuss possible differences or similarities between the English and Farsi sentence structure.

تعریف جمله

جمله عبارتست از گستره‌ای از زبان که مفهوم و معنای مستقلی دارد و از نظر ساختاری با “حرف بزرگ” آغاز و به “نقطه” ختم می‌شود.

Principles and Methods of Translation

Examples

(a) Human learning involves several types of information processes.

Principles and Methods of Translation

(b) The mind is not a sponge absorbing information, nor a connection to be conditioned by external forces, but an active processor of information.

Principles and Methods of Translation

(c) By definition, learning must be an active process because learning can occur only when a physical change takes place in the brain.

Principles and Methods of Translation

گاهی جمله‌ای فاعل و مفعول و متمم (Complement) دارد.

Subject – Verb – Object – Complement – Adverbial

SV(O)(C)(A)

The meeting continued.

The blood supplies the body organs with oxygen.

Principles and Methods of Translation

عناصر ساختاری هر جمله از یک یا چند کلمه ساخته می‌شوند و به آنها گروه اسمی، گروه فعلی و گروه قیدی می‌گویند.

. در هر گروه یک کلمه عنصر اصلی (head) است و بقیه معرف (modifier) هستند.

Principles and Methods of Translation

Examples

- Another important component of human learning
- Many current learning theories
- The amount of learned information

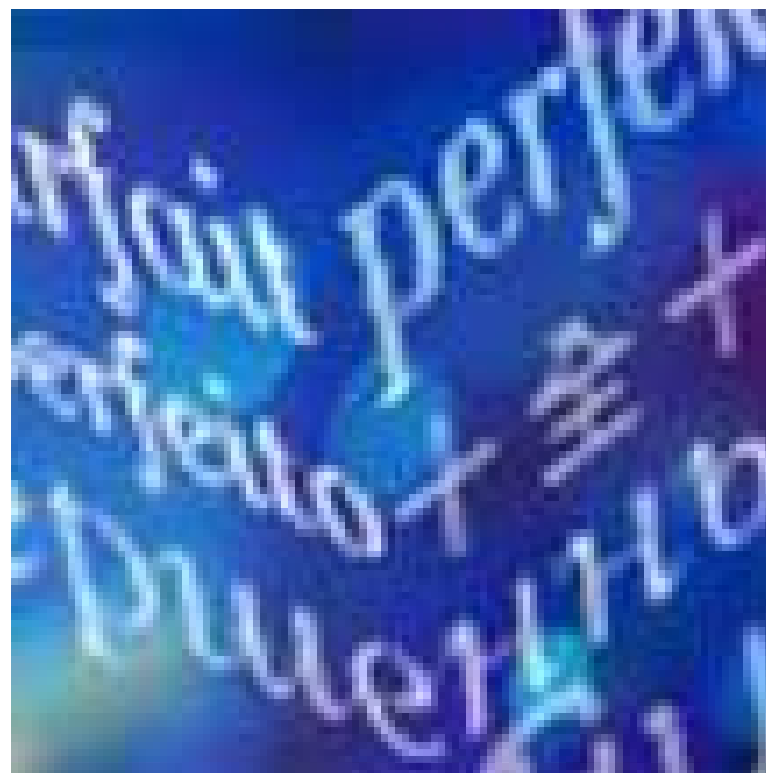

Principles and Methods of Translation

درس ۹
جمله در ترجمه ۲

Objectives

This lesson will focus on textual structure of the sentence, layers of sentence meaning and types of subject in a sentence.

Principles and Methods of Translation

ساختار متنی در جمله

- جمله، واحد متن است.
- جمله های قبل و بعد هر جمله در داخل متن مربوطه، در تبلور معنایی آن جمله سهم بسزایی دارند.

Principles and Methods of Translation

موضوع (Theme): موضوع تقریباً مشابه نهاد یا مبتدا است. به بیان دیگر تکیه گاهی است که پیام جمله متکی بر آن است.

Principles and Methods of Translation

Examples

The underlined parts are the ‘theme’.

(a) All languages learned normally are
learned in social situations.

Principles and Methods of Translation

(b) Teachers should develop specific positive approaches for helping faltering students.

The teacher rewarded three of the students for their excellent performance.

Principles and Methods of Translation

موضوع جملات یک متن را نباید تغییر داد تا
ترجمه قابل قبول باشد.

a. The teacher rewarded three of the
students for their excellent
performance.

Principles and Methods of Translation

- ترجمه صحیح: معلم سه نفر از دانشجویان را به خاطر عملکرد عالی آنها تشویق کرد.
- ترجمه غلط: سه نفر از دانش آموزان را معلم بخاطر عملکرد عالی آنها تشویق کرد.

Principles and Methods of Translation

- لایه های معنایی یا نقش های سه گانه جمله
- هالیدی معتقد است هر جمله دارای سه لایه معنایی است.
- الف- معنای ارجاعی (Ideational): عبارتست از معنای زیر بنایی و منطقی جمله.

Principles and Methods of Translation

- ب- معنای بین شخصی (Interpersonal): یعنی معنایی که نشان دهنده طبقه اجتماعی گوینده و نوع رابطه اجتماعی و شخصی او با شنونده است.

Principles and Methods of Translation

ج- معنای متنی: عبارتست از معنایی که منعکس کننده آرایش موضوع- خبر جمله است.

مثال: جملات دوگانه ای که برایتان می خوانیم دارای معنای زیربنایی یکسان ولی معنای متنی متفاوت می باشند:

Principles and Methods of Translation

a 1. The door was opened by Ali.

a 2. Ali opened the door.

b 1. My mother gave me this apple.

b 2. This apple my mother gave.

Principles and Methods of Translation

حال به این دو جمله توجه کنید که معنای ارجاعی یکسان و معنای بین
شخصی متفاوت دارند:

c 1. Could you open the door please?

c 2. Open the door please.

Principles and Methods of Translation

- هالیدی سه نوع فاعل برای هر جمله قائل است:
- الف- فاعل دستوری با لایه معنایی بین شخصی متناظر است.
- ب- فاعل روانشناختی با لایه معنایی متنی متناظر است.

Principles and Methods of Translation

ج- فاعل منطقی: یعنی همان انجام دهنده منطقی فعل جمله که
با لایه معنایی ارجاعی متناظر است .
در مثالی که برایتان نقل می کنم هر سه فاعل در یک جزء
ساختمانی جمله جمع شده اند:

Principles and Methods of Translation

- My mother gave me this apple.

■ در این جمله My mother کننده منطقی فعل جمله
(فاعل منطقی)، هم عنصر اولیه (فاعل روانشناختی) و هم
فاعل دستوری جمله است.

Principles and Methods of Translation

- اکنون به این جمله توجه کنید:
- b. This apple, my mother gave me.
- در این جمله، **this apple** فاعل روانشناختی و **my mother** فاعل دستوری و منطقی جمله است.

Principles and Methods of Translation

- c. This apple, I was given by my mother.

■ در اینجا، **this apple** فاعل روانشناختی، **I** فاعل دستوری و **my mother** فاعل منطقی می باشد.

Principles and Methods of Translation

- آنچه مترجم باید در برگردان یک جمله انجام دهد:
- الف- کل متن را با دقت بخواند تا با ساختار آن آشنا شود و مطلب را درک کند.

Principles and Methods of Translation

- ب- مجدداً هر یک از جملات را یک یا دو بار می خواند تا پیام آنرا درک کند.

Principles and Methods of Translation

- ج- پس از حصول اطمینان از درک مطلب و پیام جمله، آن مطلب را بدون توجه به ساختار جمله مبداء در یک جمله به زبان مقصد بیان می کند.

Principles and Methods of Translation

- د- جمله ترجمه شده باید از نظر معنای ارجاعی، معنای بین شخصی و معنای متنی، معادل جمله زبان مبدا باشد.

Principles and Methods of Translation

درس ۱۰
ساختار و ترجمه

Objectives

This lesson will look at the notion of “structure” in language and its manifestation across different languages drawing implication for the translation.

Principles and Methods of Translation

تعریف ساختار:

ساختار عبارتست از رابطه اجزاء ساختمانی جمله.

جوهر (Substance) ساختاری زبانها یکسان است ولی
قالب (Form) ساختاری آنها ممکن است متفاوت باشد.

Principles and Methods of Translation

وظیفه مترجم در قبال ساختار زبان مبدأ:

نخست آنکه مترجم نباید روش "ساختار در ساختار"
(structure for structure) را مبنای کار خود قرار دهد .

Principles and Methods of Translation

Example:

He said that he was ready.

ترجمه غلط: او گفت آماده بود.

ترجمه درست: گفت او آماده است.

Principles and Methods of Translation

- فعل **was** زمان گذشته است ولی ارزش ماضی را ندارد زیرا در چارچوب ویژگیهای ساختاری زبان انگلیسی قابل توجیه است که برای رعایت ترتیب زمانی است .

Principles and Methods of Translation

- یعنی اگر فعل معرف ماضی باشد، فعل جمله بعد از آن هم باید ماضی باشد.
- اما چنین اصلی در زبان فارسی وجود ندارد .

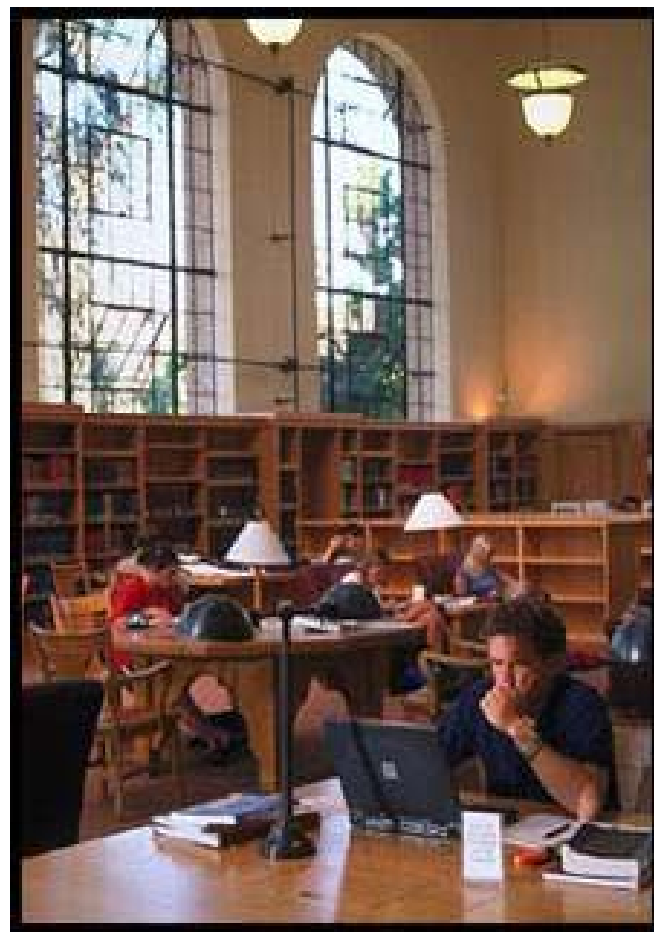

Principles and Methods of Translation

درس ۱۱
گونه‌های زبانی در ترجمه

Objectives

This lesson will look at the language varieties discussing the translator's task in relation to them.

Principles and Methods of Translation

تقسیم‌بندی گونه‌های زبانی ثابت:

1. لهجه شخصی

2. لهجه جغرافیایی

3. لهجه تاریخی

4. لهجه اجتماعی

Principles and Methods of Translation

- لهجه شخصی (idiolect): مجموعه ویژگی‌هایی است که هر شخص در به‌کار بردن زبان مادریش از خود بروز می‌دهد.
- مثال: تلفظ مخصوص کلمات، داشتن لحن خاص در گفتار.

Principles and Methods of Translation

- لهجه جغرافیایی (Geographical dialect): مجموعه ویژگیهای کاربرد زبان در ناحیه‌های مختلف.
- مثال: فارسی کرمانی، فارسی اصفهانی، فارسی تهرانی، یا انگلیسی امریکایی، انگلیسی بریتانیایی، انگلیسی استرالیایی.

Principles and Methods of Translation

- لهجه تاریخی (Temporal dialect): مجموعهٔ ویژگی‌هایی که در دوره‌های زمانی مختلف کاربرد یک زبان را از زبان دیگر متمایز می‌کند .

Principles and Methods of Translation

- مثال: فارسی باستان، فارسی میانه (دری)، فارسی معاصر، یا انگلیسی قدیم، انگلیسی میانه و انگلیسی امروزی.

Principles and Methods of Translation

- لهجه اجتماعی (Social dialect) : از دیدگاه جامعه‌شناسان جامعه را به طبقه اول، طبقه متوسط، و طبقه سوم تقسیم می‌کنند.
- هر یک از این طبقات به سه طبقه اول، متوسط و سوم تقسیم می‌شود.

Principles and Methods of Translation

- برخی از تفاوت‌های کاربردی زبان که ارتباط مستقیم با طبقه‌بندی‌های اجتماعی دارند، به لهجه اجتماعی مشهورند.
- مثال: تفاوت‌های لهجه مردم جنوب و شمال تهران.

Principles and Methods of Translation

- تقسیم‌بندی گونه‌های گذرا:
 - ۱. سیاق
 - ۲. سبک
 - ۳. نمود

Principles and Methods of Translation

- سیاق (Register): گونه‌ای از زبان است که جمعی از مردم با علایق یا حرفه‌های مشترک آن را به کار می‌برند.
- مثال: سیاق ورزشی، سیاق علمی، سیاق مذهبی و غیره.

Principles and Methods of Translation

- سیاق در واقع نوع متن است که بر اساس موضوع سخن متمایز می‌شود.

Principles and Methods of Translation

- سبک (style): مجموعه ویژگی‌هایی که نشانه میزان آشنایی و صمیمیت متکلم با مخاطب خود می‌باشد.
- مثال: سبک رسمی (formal) ، غیررسمی (informal) محاوره‌ای (colloquial) و عامیانه (slang).

Principles and Methods of Translation

- نمود (Mode): گونه نوشتاری یا گفتاری است.
- یعنی برحسب ضرورت شخص گونه نوشتاری یا گفتاری به کار می برد.

Principles and Methods of Translation

- گونه‌های گذرا در موقعیتهای مختلف به کار می‌روند.
- مثال: هنگام صحبت کردن در مورد مسائل دینی از سیاق دینی و موقع بحث در خصوص مسائل علمی از سیاق علمی استفاده می‌شود.

Principles and Methods of Translation

درس ۱۲
اشاره ای گذرا به پاره ای مسائل
دیگر

Objectives

This lesson will look in brief at some other translation issues for which we do not have the space to discuss in this book.

Principles and Methods of Translation

■ مهم‌ترین شرایط لازم برای مترجم

الف. تسلط بر زبان مبدا و مقصد

ب. آشنائی با ماهیت عملکرد نظام زبانی در ارتباطات بین اشخاص

ج. تسلط بر موضوع مورد ترجمه

Principles and Methods of Translation

تسلط بر زبان مبدا و مقصد

- مترجم باید به زبان مبدا و مقصد تسلط کامل داشته باشد .

Principles and Methods of Translation

- آشنائی با ماهیت عملکرد نظام‌های زبانی در ارتباطات بین اشخاص
- این اطلاعات در چارچوب شاخه‌ای از زبان‌شناسی قرار دارد که مرتبط با ترجمه‌شناسی و مسائل ترجمه است .

Principles and Methods of Translation

- تسلط بر موضوع متن
- مترجم باید با موضوع متن ترجمه آشنائی داشته باشد.
- مثلاً اگر متن پزشکی را ترجمه می کند، باید آشنائی کلی با مسائل و مفاهیم متنی که ترجمه می کند داشته باشد .

Principles and Methods of Translation

- تقسیم‌بندی ابهام‌ها (ambiguities) :
 - الف . ابهام‌های ساختاری (Structural)
 - ب. ابهام‌های لغوی (Lexical)

Principles and Methods of Translation

■ الف . ابهام‌های ساختاری از آرایش ساختاری جمله یا عبارت
مربوطه به وجود می‌آید.

مثال :

a- The hatred of the killers.

a1- Someone hated the killers.

این عبارت دو مفهوم دارد:

a2- The killers hated someone.

Principles and Methods of Translation

■ ابهامهای لغوی مرتبط با مفاهیم چندگانه لغات است.

مثال

c- the captain corrected the list.

c1- The captain corrected the (name) list.

c2- the captain corrected the ship's list (leaning position).

■ list:

فهرست - کج شدن کشتی

Principles and Methods of Translation

درس ۱۳

Objectives

To present a comprehensive discussion on the the process of 'translating' in terms of the concepts and notions we have introduced in the preceding units.

Principles and Methods of Translation

- Having introduced the basic meta-language on translation, we intend to involve the learner in the discussion on translation in English.

Principles and Methods of Translation

- The Act of Translating
- One cannot translate a text from one language into another by directly replacing its elements by their parallel ones in TL.

Principles and Methods of Translation

- Form vs Substance
- Different languages may give different forms to the same substance:

Principles and Methods of Translation

- Example: English uses only one form of 'cousin' to talk about eight different kinship relations while Farsi uses eight different forms for the same semantic domain.

Principles and Methods of Translation

- Denotational Range
- Lexical items in one language and their parallel ones in another language may not be of an identical denotational range:
- Example
- Egg shell پوست تخم مرغ
- Peel(potato) پوست سیب زمینی
- Bark(tree) پوست درخت
- Hide(animal) پوست حیوان

Principles and Methods of Translation

- The denotational range of پست in Farsi is wider than its counterpart in English.

Principles and Methods of Translation

- Collocational Range
- A word may collocate with some words in Farsi while its parallel one in English may not collocate with the language counterparts of such words:

Principles and Methods of Translation

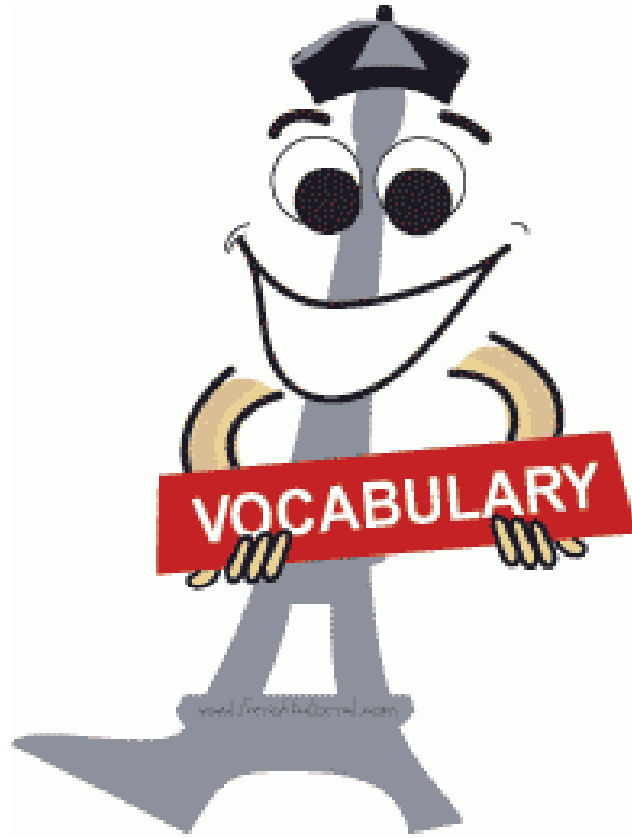
- rancid butter کره فاسد
 - corrupt person شخص فاسد
 - addled egg تخم مرغ فاسد
 - decayed tooth دندان فاسد
-
- As it is shown here, the word فاسد has a wide collocational range in Farsi

Principles and Methods of Translation

- Figurative Vaue
- It is the layer of a word as the layer of meaning which derives from the image normally associated with that word among the speakers of language.
- Example
- 'Dog' can refer to a bad-tempered person.

Principles and Methods of Translation

درس ۱۴

Supplementary Unit

Objectives

Presenting a comparative analysis of the structure of noun phrases (groups) in Farsi and English.

Principles and Methods of Translation

- Comparing the structure of noun phrases in Farsi and English
- Noun Groups in English
- Types of modifiers: determiners, nouns, adjectives, verbs in –ing-form, verbs in –ed form
- Types of qualifiers: preposition of+ noun group
- Relative pronouns
- Noun Groups in Farsi

www.salampnu.com

سایت مرجع دانشجوی پیام نور

- ✓ نمونه سوالات پیام نور : بیش از ۱۱۰ هزار نمونه سوال همراه با پاسخنامه
- تستی و تشریحی
- ✓ کتاب ، جزوه و خلاصه دروس
- ✓ برنامه امتحانات
- ✓ منابع و لیست دروس هر ترم
- ✓ دانلود کاملاً رایگان بیش از ۱۴۰ هزار فایل مختص دانشجویان پیام نور

www.salampnu.com